کاملینا

PTMP/SK/R&D/A/ Camelina 01 /05052021

مقدمه

کاملینا دانه روغنی کمتر شناخته شده از خانواده براسیکاسه است، که منشاء آن نواحی مدیترانه و آسیای مرکزی می‌باشد. این گیاه قادر است در شرایط مختلف آب و هوایی و خاک رشد نماید و نسبت به سایر دانه‌های روغنی نیاز کمتری به آب، کود و آفتکش‌ها دارد و در زمان کوتاه‌تری قابل برداشت است. این گیاه منبع غنی از روغن (۴۰-۲۸ درصد) و اسیدهای چرب امگا ۳ می‌باشد. کنجاله کاملینا نیز پس از استخراج روغن حاوی ۱۰-۱۱ درصد فیبر، ۱۰-۱۴ درصد روغن و حدود ۴۰ درصد پروتئین می‌باشد که آن را محصولی ارزشمند برای تغذیه دام می‌نماید. میزان پروتئین و چربی علوفه تازه کاملینا به ترتیب ۱۳ و ۲/۵ درصد برآورده گردیده و با توجه به مقاومت بالای این گیاه به شرایط رشدی سخت، میتواند به عنوان محصول علوفه ای مناسب کاشت شود.

مشخصات گیاه‌شناسی کاملینا

کاملینا با نام علمی (*Camelina sativa*) از خانواده (Brassicaceae)، گیاهی است علفی، دارای ساقه راست و کمی خشن، به ارتفاع ۳۰ الی ۱۲۰ سانتیمتر که منشاء اولیه آن، نواحی استیپی آسیا بوده و از آنجا به مناطق دیگر راه یافته است. سرعت رشد گیاه در محیط کشت مناسب بحدی است که ۳ ماه پس از کاشتن دانه، می‌توان از آن بهره‌برداری به عمل آورد. برگ‌های باریک و دراز آن، حالت ساقه آغوش و پهنک منتهی به ۲ زائده در محل اتصال به ساقه دارد. گل‌های آن کوچک، زرد رنگ و واقع در راس انشعابات ساقه است. میوه خورجینک آن، گلابی شکل، واقع بر روی دمگل دراز و محتوی دانه‌های بسیار کوچک، به رنگ قهوه‌ای مایل به زرد یا مایل به قرمز است.

جدول ۱- مشخصات گیاه‌شناسی کاملینا

نام فارسی	**کاملینا، منداب شتری، کتان‌گش**
نام انگلیسی	**camelina**
نام علمی	**Camelina sativa**
خانواده	**Brassicaceae**

PTMP/SK/R&D/A/ Camelina 01 /05052021

شکل ۱- آشنایی با بوته، برگ، گل و بذر گیاه کاملینا

کاشت

با توجه به کم توقع بودن این گیاه کشت آن در طیف متنوعی از اراضی سنگلاخی تا اراضی رسی و سنگین امکان‌پذیر بوده ولی بهترین زمین برای کشت این گیاه اراضی لومی–رسی می‌باشد. بهترین زمان کشت بر اساس محل کشت متفاوت بوده و همزمان با کشت پاییزه کلزا و قبل از شروع بارندگی‌های پاییزه پیشنهاد می‌گردد. فاصله بین دو بوته یکی از مهمترین مسایل برای بدست آوردن عملکرد و کیفیت بالا می‌باشد. اگر فاصله بین دو بوته بیش از نیاز گیاه باشد باعث اجازه به رشد بیش از حد علف هرز و هدر روی زمین زراعی می‌شود و اگر این فاصله کمتر از نیاز گیاه باشد باعث رقابت بین دو گیاه خواهد شد و در نهایت عملکرد و کیفیت محصول به شدت کاهش خواهد یافت. جهت کاشت مناسب و دستیابی به بهترین تراکم و عملکرد، ۵

PTMP/SK/R&D/A/ Camelina 01 /05052021

تا ۷ کیلوگرم در هکتار بذر با فاصله ردیف ۱۵ تا ۲۰ سانتیمتر و بدون فاصله بذر روی ردیف پیشنهاد می‌گردد. بذر این گیاه باید بسیار سطحی بوده و عمق کاشت آن نباید بیشتر از نیم سانتیمتر باشد.

شکل ۲- مزرعه کاملینا

داشت

بطور کلی در مناطقی با بارش متوسط ۱۸۰ میلی‌متر با پراکنش مناسب نیازی به آبیاری وجود ندارد، در غیر این صورت آبیاری تکمیلی در زمان کاشت و زمان گلدهی پیشنهاد می‌گردد.

حاصلخیزی خاک و تامین عناصر مورد نیاز کاملینا تاثیر زیادی بر تولید دانه و عملکرد کمی و کیفی آن دارد. بطور کلی، مقدار ۱۰۰ تا ۲۰۰ کیلوگرم نیتروژن خالص در هکتار برای دستیابی به حداکثر عملکرد دانه کافی بنظر می‌رسد. برای تامین فسفر مورد نیاز گیاه، اغلب از منبع سوپر فسفات تریپل استفاده می‌شود. اگر فسفر

PTMP/SK/R&D/A/ Camelina 01 /05052021

قابل جذب خاک تحت کشت کاملینا حدود ۸-۱۰ میلی گرم در کیلوگرم باشد، با مصرف ۴۰ تا ۸۰ کیلوگرم سوپر فسفات تریپل میتوان عملکرد مناسبی بدست آورد.

برداشت

زمانی که پنجاه درصد بذور به رنگ قهوه‌ای روشن در آیند، بهترین زمان برای برداشت کاملینا می‌باشد. برداشت بذر کاملینا از اوایل خرداد شروع می‌شود اما برای برداشت کاملینا علوفه‌ای برداشت از اوایل اردیبهشت ماه شروع می‌شود. استفاده از کمباین معمولی با هد برداشت کلزا و یا حتی گندم با انجام تنظیمات برای بذور دانه ریز (کمباین برداشت غلات با کاهش سرعت باد دستگاه و تغییر فاصله صفحات خروجی ماشین) پیشنهاد می‌گردد.

شکل ۳- برداشت کاملینا با کمباین

منبع

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

PTMP/SK/R&D/A/ Camelina 01 /05052021

قربانی، حمیدرضا؛ مجیدیان، پرستو؛ رمضان پور، محمودرضا. (۱۳۹۹). زراعت گیاه روغنی-علوفه ای کاملینا در استان مازندران. مازندران: مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی مازندران

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

PTMP/SK/R&D/A/ Camelina 01 /05052021